ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ІНСТИТУТ
імені Митрополита Київського і всієї України, Предстоятеля Української Православної Церкви Блаженнійшого Володимира
Міжрегіональної Академії управління персоналом

Збірка за матеріалами роботи круглого столу,

присвяченого 140-річчю з дня народження Лесі Українки

Хмельницький, 2011

ББК 84 (4 Укр)
З 41

Упорядники:
І.Б. Вашеняк, *кандидат історичних наук*
В.В. Олійник, *викладач-методист*

Затверджено на засіданні кафедри загальнонаукових та загальноосвітніх дисциплін Хмельницького інституту МАУП (Протокол № 7 від “17” лютого 2011 р.).

341 Збірка студентських поезій / упоряд. І.Б. Вашеняк, В.В. Олійник. – Хмельницький : Хмельницький інститут МАУП, 2011. – 68 с.

Збірка містить тези виступів учасників засідання круглого столу, присвяченого 140-й річниці з дня народження Л.Українки, що відбувся 25 лютого у ХІ МАУП, а також поезії студентів та абітурієнтів Інституту, які розміщено за трьома тематичними напрямами – патріотична лірика, філософська лірика та інтимна поезія.

© Міжрегіональна Академія управління персоналом
Хмельницький інститут МАУП, 2011

Література
1. Колесник П. Леся Українка і українська поезія початку ХХ ст. / П. Колесник // Леся Українка. Публікації. – К. : Наукова думка, 2005. – 261 с.
2. Леся Українка. Документи і матеріали. – К. : Наукова думка, 1971. – 204 с.
3. Леся Українка. На крилах пісень: Поезії / Передм. Д. В. Павличка. – К. : Веселка, 2004. – 128 с.
4. Моклиця М. В. Леся Українка і Ольга Кобилянська: дві грані модернізму / М. В. Моклиця // Леся Українка і сучасність. – Луцьк, 2003. – 244 с.

Олійник В. В.,
старший викладач ХІ МАУП
Кірнос А. В.,
студент гр. КП-11 ЕПК при ХІ МАУП

Мала батьківщина Лесі Українки – село Колодяжне Волинської області

В одному з чарівних куточків Волинського Полісся знаходиться село Колодяжне. Ніби нічим не відрізняється від інших сіл Волині, але на весь світ стало воно відомим завдяки Лесі Українці та Олені Пчілці, родині Косачів, які жили й творили тут.

Як свідчать документи, батько Лесі Петро Косач восени 1868 р. придбав у Колодяжному невелику земельну ділянку. Живучи в Луцьку, навесні 1879 року він розпочав у Колодяжному планову забудову, власне, будівництво того дому, що звався в родині "великим", згодом "старим", а в селі люди називали його палацом [2, с. 55].

1882 р. будівництво було закінчено і родина – батько, мати, Михайло, Леся і Ольга – переїхала до села Колодяжного. Менші діти – Оксана, Микола, Ізидора народилися в селі. Сім'я збільшувалася, діти підростали і 1890 р. побудували на садибі Лесин білий будиночок. Щоб було просторіше, батько збудував флігель для старших дітей. І в ньому жили Леся і Ольга. У флігелі кімнати були світлі, високі, сухі, саме такі, що дуже потрібні для Лесі. Веранда була велика, колони витесані із стовбурів берез. При сонці чи в місячну ніч будиночок ніби світився своїми білими стінами, (тому й називали його білим), на даху веранди планували для Лесі солярій [1, с. 14; 2, с. 56].

Рожева кімната була не тільки спальнею, а й робочим кабінетом Лесі Українки. Поетеса в листах до М. Драгоманова писала: "Почуваю себе як не може бути. Тут, окрім писання, живе діло, милі для мене люди, тут не буваю зайвою на світі" [1, с. 14].

У робочому кабінеті перед вікнами стояв письмовий стіл, на якому копії її рукописів, письмове приладдя, настільна лампа, ваза для квітів, дві поштові листівки, секретки, чашечка. Біля столу два крісла, обтягнуті червоним оксамитом. Праворуч – етажерка, на поличках якої – твори Гейне, Байрона,

Гюго, Шекспіра, примірники журналів “Киевская старина” та “Літературно-наукового вісника”, праці з історії та філософії [1, с. 14].

На верхній полиці етажерки в акуратних рамочках було фото сестер Лесі – Ольги та Оксани. Над етажеркою, в рушнику, в овальній рамочці чорного кольору фото дядька Лесі Михайла Драгоманова. Ліворуч від дверей – ліжко з червоного дерева, застелене білим покривалом, на ліжку гаптований рушник. У кутку столик з великим овальним дзеркалом. На столику намисто, стрічки.

Блакитна кімната – вітальня з чотирма вікнами, більша за розмірами від рожевої. Ліворуч – коминок, біля якого Леся писала, відпочивала. Велику частину кімнати займав рояль. Сестра Ольга згадувала, “що Леся страшно любила музику, була до неї дуже здатна, здатна навіть до композиторства, бо часто грала свої власні дуже хороші імпровізації-композиції” [1, с. 14].

Дім Косачів у Колодяжному був своєрідним волинським університетом. Тут збирався цвіт української інтелігенції. Велися літературні розмови, співались українські пісні, лунала музика.

1896 р. було розпочато спорудження сірого будинку, вікна, двері і віконниці якого пофарбовані в сірий колір, від чого й пішла його назва. Будинок мав три кімнати, кухню, дві веранди. Велика простора кімната - вітальня Косачів. Побудована за проектом Олени Пчілки, зі сценою на великому підвищенні. Інша кімната була – це робочий кабінет Петра Косача. Третя кімната служила родині Косачів за спальню. Косачі дуже любили Колодяжне і в листах мимоволі висловлювали свої почуття: “Колодяжне – це власне “дома”, а решта, то це все так собі – між іншим” [1, с. 14].

Щороку відзначились у родині роковини Т. Г. Шевченка. Про одне з таких свят няня Лесі в Колодяжному згадувала: “Стіл великий такий, страви різні, гарні на ньому... Посідаємо навколо, а Леся біля портрета Тараса. Поставлять його так в кінці столу, рушниками прикрасять. Сама Леся той рушник вишивала для Шевченка. Дві свічки горять. Та гарно ж так читала” [1, с. 14].

Перші роки, проведені Лесею Українкою в селі, серед чудесної волинської природи, дали їй можливість вивчити життя і побут тодішнього села. Життя в селі і міцна дружба з сільською дітворою допомогли Лесі Українці вже в дитячі і юні роки ознайомитися з народною творчістю, поетичним і музичним українським фольклором. Їй не раз доводилося слухати історичні і побутові, героїчні і ліричні пісні трудолюбивого і талановитого українського народу, прекрасні народні оповідання, легенди і казки, які співали і розповідали їй сільські подруги. З тих пір Леся Українка на все життя глибоко полюбила українську народну творчість.

Леся Українка в Колодяжному розпочала і написала близько вісімдесяти літературних творів. Вона записала пісенну частину свята Івана Купала, щедрівки, колядки, обрядові пісні, повір’я, казки. Із Колодяжного поетеса давала брату Михайлу настанови щодо створення бібліотечки кращих творів

світової літератури українською мовою і запропонувала орієнтований список перекладів понад сімдесяти письменників. Відповідно до порад і за джерелами, які прислав Михайло Драгоманов, Леся 1890 році уклала курс "Стародавньої історії східних народів", і перша збірка поезій поетеси остаточно готувалася до друку в Колодяжному. Саме тут працювала вона над її композицією.

Живучи в селі Колодяжному, Леся Українка, як розповідала її няня Варвара Дмитрук, добре знала місцевих селян і мала з ним дружні стосунки. "Дуже любила Леся наших людей, – говорила Варвара Дмитрук. – Іде селом – з кожним привітається, розпитає, поговорить. Що кому болить, про кожного пам'ятала" [2, с. 94].

У лютому 1907 р. Леся востаннє побувала в селі. З того часу вона не могла через різке погіршення стану здоров'я та особисті обставини бувати на Волині, але чужина завжди викликала велику тугу за рідним краєм, серцем вона і рвалась на батьківщину, найрідніший край – Волинь.

Слід зазначити, що ще за життя Петра Антоновича Косача постало питання про продаж маєтку в Колодяжному. Діти боляче реагували на цей намір батьків, особливо Леся. З цього приводу поетеса писала брату Михайлу 21 березня 1899 р. з Берліна: "Властиве, я думаю, що Колодяжне не продане, твоя і мамина телеграми мусили мати якийсь вплив. Нарешті, плакать завжди буде час. Плакать зовсім не треба. Сьогодні отримала листа, що Колодяжне не продане, дякуючи телеграмам" [3, с. 15]. У 1903 році в Колодяжному оселився Микола Косач з дружиною Наталією Дробиш. Право на успадкування садиби після смерті батька належало Ользі, Оксані, Ісидорі, Миколі.

Яка ж історія існування цієї садиби? У 1912 р. Микола Косач продав землю та "сірий" будинок. Новий господар у "сірому" будинку відкрив школу для сільських дітей, але згодом продав його в 1932 році. На початку 50-х років останній власник розібрав "сірий" будинок і переніс його в інше місце. Пізніше на місці будинку за кошти держави збудували копію його, з червня 1955 р. до грудня 1960 р. у "сірому" будинку містилася Ковельська районна дитяча бібліотека. Після тривалих робіт у травні 1963 року відкрито розширену літературну експозицію. Водночас у "білому будинку" зроблено першу спробу відтворити прижиттєвий вигляд інтер'єрів рожевої та блакитної кімнат. "Білий" Лесин будинок витерпів всі лихоліття. Доля "великого" будинку ще трагічніша. У 1943 році німці розібрали його і на десяти підводах вивезли. В 1970-ті роки було відновлено усі будинки на території садиби [3, с. 15].

Музей Лесі Українки в Колодяжному дає можливість зрозуміти велич поетеси, внесок всієї родини в національну культуру та вплив на наступні покоління і відродження України, бо приклад того життя гідний наслідування в усі часи, а спадщина, яку залишила після себе родина Косачів, свідчить, що волинський край був тим цілющим джерелом, з якого вони черпали наснагу.

Література
1. Комзюк В. Музей Лесі Українки в Колодяжному / В. Комзюк // Українська мова та література. – 2001. – № 6. – С. 14.
2. Леся Українка. Документи і матеріали. – К. : Наукова думка, 1971. – 204 с.
3. Овчарук М. Давня правдива панська оселя / М. Овчарук // Українська мова та література. – 2001. – № 6. – С. 15.

Олійник В. В.,
старший викладач ХІ МАУП
Кушнір Ю. В.,
студентка гр. КП-11 ЕПК при ХІ МАУП

"Лісова пісня" Лесі Українки – гімн красі рідного Полісся, шедевр нової драматургії

Творчість Лесі Українки дійсно унікальна. І перлиною цієї творчості, вважаємо, є її безсмертна "Лісова пісня". Цим твором зачитуються різного віку особистості – школярі, молодь і дорослі. Леся Українка залишила нам свою поетичну душу, яка невмирущим вогнем зігріває людські серця.

Найвидатніший твір поетеси, вершина її поетичної майстерності – це драма-феєрія "Лісова пісня". Українська літературна критика 20–30-х років ХХ століття дає дуже високу оцінку цьому творові. Наприклад, І. Якубовський писав: "Це є шедевр серед шедеврів Лесиної творчості, є те найвище творче досягнення, що його вона встигла дійти. Все що складало людську та поетичну індивідуальність Лесі Українки, всі впливи життєвого оточення, найбільш глибокі й міцні, все, що становило собою щось виняткове, щось видатне в цій смутній жінці, все її глибоко-органічне світовідчування – відбилося в "Лісовій пісні" [4, с. 9]. Поет і перекладач, учений і педагог Михайло Драй-Хмара в своїй монографії про Лесю Українку зазначав: "Лісова пісня" – твір автобіографічний в найвищому розумінні цього слова: в ньому відбилося духовне життя Лесі Українки, її інтелект, глибока ніжність її психіки, – сильний поетичний порив, весь лабіринт її душі, життя й думок" [4, с. 10]. Високу оцінку цьому твору дав видатний поет, перекладач, критик і літературознавець Микола Зеров. Він писав, що "Лісова пісня" Лесі Українки досягла найвищої точки, до якої коли-небудь доходила українська драма [3, с. 16].

Така загальна одностайна й дуже висока оцінка "Лісової пісні" Лесі Українки. Цей твір Леся Українка написала в Кутаїсі (на Кавказі) літом 1911 року за чотири дні. Сама поетеса з'ясовує генезу "Лісової пісні" в листі до матері: "Мені здається, – розповідає Леся, – що я просто згадала наші ліси та затужила за ними. А то ще я й здавна тую мавку "в умі держала", ще аж із того часу, як ти в Жабориці мені щось про мавок розказувала, як ми йшли якимсь лісом з маленькими, але дуже рясними деревами" [1, с. 28]. Туга за рідними

ЗМІСТ

Полинути співом дзвінким……4
Леся Українка і родинні традиції української національної педагогічної школи……...10
Леся Українка – геніальна донька українського народу…….....14
Першодруки Лесі Українки…….....17
Мала батьківщина Лесі Українки – село Колодяжне Волинської області……20
“Лісова пісня” Лесі Українки – гімн красі рідного Полісся, шедевр нової драматургії…….....23
Леся Українка і сучасність…….....25

Патріотична лірика

“На вшанування Великої поетеси..……..28
“Рідна Мова”…….....29
“Любій матусі”……...30
“Афганістан”……..31
“Страшні роки”……..32
“Голодомор”……...33
“Війна”…….....34
“Мама найкраща у цьому світі єдиному”……...35
“Україно, край мій рідний”…….....35

Філософська лірика

“Вкус Блаженства”……36
“Коли я помру…”……..36
“Кожен хрест несе в собі”……....37
“Листя опало, холодно всім”……37
“Колись на світі жили люди”……...38
“Людське серце – то незнаний світ чужих думок”……....38
“Прозріння”…….....39
“Життя у грі”…….....39
“Навіщо світові жах ночі?”……..40
“Що гірше …”…….....40
“Чому біль?”……...41
“Летить собі пташка по небу”……..41